СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 299. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 23. грудня, 1929. VOL. XXXVII. No. 299. Jersey City, N. J., Monday, December 23, 1929. THREE CENTS.

ЕКОНОМІЧНА РАДА ДОПОВНЕНА 140 БИЗНЕСМЕНАМИ

БУДУТЬ ШУКАТИ ЗА СЛАБИМИ МІСЦЯМИ В ПРОМИСЛІ, ДОНОСИТИ ІХ ДО ВІДОМА ЕКОНОМІЧНОЇ РАДИ І НАМАГАТИСЯ ЗАРАДЖУВАТИ ЛИХОВИ.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — Джуліюс Г. Барнес, голова екзекутивного комітету бизнесменів, проголосив, що вже зложено Дорадчу Економічну Раду, до якої покликано 140 найвизначніших представників торговлі, фінансів і промислу.

Барнес є той думки, що Економічна Рада причиниться дуже богато до усунення перешкод, які спричинили застій у промислі.

ЗУДАРЕННЯ ПОРОМІВ.

ВИРАТУВАНО 700 ЛЮДЕЙ. РАТУНОК ПРОЙШОВ ГЛАДКО, БО ПОМІЧ БУЛА НА МІСЦІ.

НЬЮ ЙОРК, 21. грудня. — Пором „Вест Пойнт" перевозив понад 700 людей через ріку Гудсон біля 42 улиці, коли нагло вдарив у нього другий пором, який перевозив залізничі вагони. Ніхто не припускав нещастя, бо ніч була ясна, мраки не було й рух на ріці був менший як за дня. На щастя пором, який вбився у „Вест Пойнт", не цофнувся взад, а тимсамим не допускав води в діру, яку пробив. Капітан порома дав знак, що пором у небезпеці. В одній хвилі окружила його ціла хмара малих човнів і инші пороми, які перебрали подорожних. Як ударені пороми роздучилися, вода вляласа до „Вест Пойнт", та його таки вдалося з великим трудом затягнути до пристані, де він цілком запав у воду.

ПАНІКА В СОББЕЮ.

89 РАНЕНИХ. НАЙБІЛЬШЕ КЛОПОТУ БУЛО З ЖІНКАМИ. МАЛІ ХЛОПЦІ ЗАДЕРЖАЛИ НАЙБІЛЬШИЙ СПОКІЙ.

НЬЮ ЙОРК, 21. грудня. — Три і пів години був здержаний собвейовий рух між Менгеттен і Бруклином на лінії собвею Бруклин Менгеттен Тренсфер, відомого під популярною назвою: Бі, Ем, Ті.

Щось попсувало в електричнім проводі і собвей станув нагло під землею в тунелю, який находиться 106 стіп під водою. Тунель наповнився димом, так, що важко було дихати. Зприводу того счинилася страшна паніка. Не помагали ніякі голоси розваги ні упімнення, бо жінки істерично кричали і мліли. Кажуть, що малі хлопці поводили себе найкраще, бо винесли жінок і держали порядок.

Наслідком паніки відвезено до шпиталів 89 ранених, з яких три так важко ранені, що мусять остатися в шпиталю на довший час.

ВОЗДУШНА КАТАСТРОФА.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — Член палати послів, посол Виліем Кирк Кейнор, всів перший раз у життї на літак, щоби чимскорше дістатися до своєї родини в Спрінгфілд, Месечусетс. З ним вибрався в дорогу його секретар і один приятель. Всі три разом з летуном Диннером впали жертвою летунської катастрофи, яка наступила незабаром по вилеті. Досі не знають причини катастрофи, бо летун був один з найздібніших, а літак випробуваний.

КУПУВАЛА ДАРУНКИ, ЯК ДІЗНАЛАСЯ ПРО СМЕРТЬ.

СПРІНГФІЛД (Месечусетс), 21. грудня. — Миссис Кейнор ходила з дітьми по склепах і шукала за різдвяними дарунками для свого чоловіка, коли почула, як на вулиці кричали малі хлопці: „Конгресмен Кейнор забитий підчас летунської катастрофи". Вдова осталася з 6 малими дітьми.

„МЕДВЕДІ" РУШИЛИСЯ.

НЬЮ ЙОРК, 21. грудня. — Вчора була нюйорська біржа свідком нового замішання. Шери попадали на 20 пойнтів. Був добрий день для „медведів", себто тих, які спекулюють на знижку й тиснуть папери вниз.

ДОВГО РАДЯТЬ.

БОРНСВІЛ (Норт Каролайна), 21. грудня. — Гірняки, котрі мають рішити як присяжні судді про вину шерифа Едкинса та його 8 товаришів у вбивстві 6 страйкарів, радили вже 10 годин, але ще не прийшли до ніякого заключення і полягали спати.

Кажуть, що гірняки не спішаться домів, бо й так треба би було йти нічо серед вітрів і холоду. А так пересплються в теплій хаті, а до дому підуть днем; дотого ще й дістануть долатковку дієту по $3. А це добрі гроші, бо в горах біда й нема можности заробити і доляра.

ЛАБІСТИ ДОБРЕ ЗАРОБЛЯЛИ.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — Сенатор Керевей подає з рамени Сенатського комітету для розсліду діяльности лабістів, що Дж. А. Арнолд, лабіст з Нолудня, побрав від промисловців $1,000,000 за свою роботу в справі тарифи. Сенатор каже, що Арнолд не є ні експертом, ні економістом, ні не є обзнакомлений із статистикою. І прямо не знати, за що йому платили таку суму.

СТАН ОБЛОГИ ТРЕВАЄ ДАЛІ.

ПОРТ О ПРЕНС (Гайті), 21. грудня. — Задержано ще в тюрмі тільки 8 арештованих у звязку з недавним бунтом у Гайті. Але воєнний стан треває далі.

КНИЖКИ ЯК РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК.

ВАШИНГТОН, 21. грудня. — Як кождого року, так і цього дає Миссис Тувер президентова на Різдво титулом дарунку цілу купу найновших книжок.

ОВОЧІ ПРОГИБЩІ.

ПІТСБУРГ, 21. грудня. — За недозволену торговлю алькоголем покарано бувшого поліційного шефа й мирового суддю.

РЕВІЗІЇ І АРЕШТИ.

В Сашкові, львівського повіту, переведено ревізію в читальні Просвіти, в кооперативі, в голови читальні Ціхановського й урядовця кооперативи Бабича. Двох останніх арештовано й відставлено до Львова. Причина арештування невідома.

ЗА ПРОМОВУ ЗПЕРЕД ТРОХ РОКІВ.

Повітовий суд у Львові зарядив процес проти Агатона Добрянського зі Знесіння, закидуючи йому злочин головної зради, якого мав допуститися тим, що промовляв на публичному зібранні перед трома роками.

Добрянський був уже суджений в червні цього року за головну зраду і відсидів вже 5 місяців у тюрмі.

ЗА ШИБИ.

Дня 10 листопада 1928 р. ілюмінувало свої вікна в Бережанах 14 хрунів з нагоди річниці польської державности. Хтось вибив їм усі шиби. Поліція арештувала 8 гімназистів під замітом злочину ушкодження чужої власности. Вони просиділи в слідчому арешті по 6 тижнів. 16. жовтня ц. р. відбулася проти 5 з них справа перед окружним судом у Бережанах. Всіх обжалованих увільнено, бо не було доказів, але хлопці висіділи по 6 тижнів в арешті і потратили по два роки шкільної науки.

ЗВИРОДНІЛИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ.

Перед львівським судом відбулася тайна розправа проти Івана Вітошинського, 25-літнього лякерника, який працюючи в домі одного львівського міщанина, знасилував його 9-літню дочку і заразив її венеричною недугою. Розправа закінчилась так, що звироднілий злочинець засуджений на 1 рік вязниці.

НА СЕЛАХ БЮТЬСЯ.

У селі Балинцях у Коломийщині парубок Дмитро Дадаборак почав бійку зі своїми приятелями братами Свирщками та з Іваном Слободяном і його братом Семеном. Підчас бійки згинув Дмитро Дадаборак, а його вбивників арештовано.

ЗА ШПІОНАЖУ.

На станції в Бітомі німецька поліція арештувала начальника польського уряду в Розбарку, Антона Лішку. Німецька поліція заявила польському консулеві в Бітомі, що Антоні Лішка арештований за шпіонажу в користь Польщі.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ В СТАРОСАМБІРЩИНІ.

Дня 3 листопада мав відбутися в читальні Просвіти в Старому Самборі концерт в честь Тараса Шевченка. Для 2 листопада старостно розвязало місцеву читальню Просвіти. Поліція опечатала дім і бібліотеку читальні й заборонила всякі сходини. Наслідком цього концерт не відбувся.

Дня 10 листопада мало відбутися в Старому Самборі повітове свято кооператив. На передодні свята староство його заборонило.

На день 19 листопада скликано заходами філії Сільського Господаря до Старого Самбора анкету всіх радних з повіту. Радних зібралося дуже багато, але в хвилі, коли почав промовляти перший бесідник, довідано, що вернули з Берліна, який з Луцька, тому, що не хотіли піти на „вспужлище" з Поляками.

ПОШУКУЄМО 25 УКРАЇНЦІВ З $100.

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „ЗАПОРОЖЕ" З НЮАРКУ, НЮ ДЖЕРЗИ, ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

ПОБУДУВАТИ ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ КОШТОМ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ЦЕ ТАКА ГАРНА ІДЕЯ, ЩО НАВІТЬ У НАС В АМЕРИЦІ НА ЧУДОДИВО НЕ ПІДНІССЯ ЩЕ ДОСІ ПРОТИ НЕЇ НІ ОДИН ГОЛОС ПРОТЕСТУ, ХОЧ ТУТ ЩЕ НЕ БУЛО ТАКОЇ СПРАВИ, ПРОТИ ЯКОЇ ХТОСЬ НЕ ПРОТЕСТУВАВ БИ. ЗНАЧИТЬ, ТА ІДЕЯ ПРИПАЛА КОЖДОМУ ДО СЕРЦЯ. КОЛИ ТАК, ТО ЧОМУЖ ПРОТЯГАЄМО З ЖЕРТВАМИ? ДАВАЙМО ОТЖЕ З ЩИРОГО СЕРЦЯ І ЩЕДРОЮ, ХОЧ БІДНОЮ РУКОЮ. І ДАВАЙМО НЕГАЙНО. І ТО ОДНІ НАПЕРЕД ДРУГИХ.

З ВІРОЮ, ШО НЕ ПРИЙДЕТЬСЯ НАМ УЖЕ ДОВГО ЖДАТИ НА БРАКУЮЧИХ ЩЕ 25 СТОДОЛЯРОВИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ, ПЕРЕСИЛАЄМО СВОЮ ЛЕПТУ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE

P. O. Box 411, Philadelphia, Pa

„ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА".

Радянська телеграфічна агенція „Ратау" оголошує цілий ряд інформацій, які характеризують настрій духа українських селян і відношення до них радянської влади: „Тільки на протязі одного місяця — повідомляє „Ратау" — в селі Дубовику біля Києва спалено шість господарств комуністичних робітників і забито найвпливовіщого члена сільради, а більш активні члени сільради й хлібозаготівлі мусіли оборонити себе зброєю. Селяне явно протестували проти „червоного дня" й винесли резолюцію за необходимістю боротьби з большевиками. Збори закінчилися відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Новий доказ сепаратизму, який певно використається на процесі.

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ МУРИНІВ В АФРИЦІ.

У полудневій части Нігерії прийшло знову до заворушень Муринів. Англійський уряд вислав в ці околиці більші відділи війск. У декотрих місцях Мурини звернули свою лість проти англійських фабрик. Инколи тільки прибуття війська вартувало фабрики перед повним знищенням. Бійці часто вживали рушниць і машинових крісів до здавлення заворушень. Майже всі випадки при тій нагоді були між жінками, бо мущини висували вперед жінок, а самі ховалися позаду.

ВЕРНУВ ДО МОСКВИ ПО СМЕРТЬ.

Емігрантський „Соціялістичний Вестник" повідомляє з Москви, що там розстрільно урядова торговельна місія СРСР у Берліні, Калмикова, якого недавно покликано до Москви. Кількох иншіх урядників, довідно, що вернули з Берліна, який з Луцька, тому, що не хотіли піти на „вспужлище" з Поляками.

ВЕРШОК ШОВІНІЗМУ.

Полька Катерина Гуля із Кольбушової мала сина, який залюбився в Раві Руській в одній Українці та оженився з нею. Мати приїхала на весілля сина, але переконавшись, що син оженився з Українкою, попала в таку розпуку, що збожеволіла у залізничим возі і вертаючи з весілля, щобила свою дочку так, що її відвезено до лічниці. Нещасну жертву шовінізму, Катерину Гулю, приміщено в домі божевільних, де вона, одягнута в кафтан безпеки, погрожує всім Українцям та проклинає сина. Пробувала вона також скінчити життя самовбийством. Як видно, Українці мають значно сильніші нерви, бо хоч на превеликий жаль, що року не мало Українців женяться з Польками, то ані одна мати такого Українця не скінчила так трагікомічно, як Катерина Гуля з Кольбушової.

З ВІЙСЬКОВОГО СУДУ.

Перед львівським військовим судом відбулася розправа проти капрала Францішка Палиги і каноніра Марияна Шкварковського, обвинуваченых в убивстві Василя Яроцького. Слідство виявило, що причиною убивства була сварадовина, відома за Австрії ще ненавість і погорда військових людей до „цивілів". Ця ненависть довела до сварки і проливу крови. Першого обвинуваченого засуджено на 2 роки, а другого на 1 рік вязниці.

ГУЛЯЮТЬ БЕЗКАРНО.

В ночі з 31. жовтня на 1-го листопада ц. р невідомі люде вкрали з подвіря греко-кат. пароха о. Чолія у Вишнівчику, пов. Підгайці, 8 метрів високий хрест, який перерізали і вивезли 4 км. за село. Слід зазначити, що тієї ночі мала нічну службу польська молодь зі „Стшельца". Постійні громадські вартівники були цілу ніч прикуті до постерунку. В ту саму ніч вибито також два вікна в церкві.

БІЙКА УКРАЇНЦІВ З МОСКВОФІЛАМИ В БОЛШВІЦЯХ.

Вечером 21. XI. ц. р. москвофіли в Болшівцях (Рогатинщина) почали підчас забави бійку із тамошніми Українцями. Підчас тої бійки були поранені ножами Михайло Крижанівський, Теодор Масляк, Михайло Цибух та Михайло Грибик. Всі ці поранені москвофіли походять з Галича і приїхали до Болшовець побавитись у товаристві своїх політичних однодумців.

НАГІНКА НА ПРОСВІТИ.

19-го серпня ц. р. староста у Володимирі перевів люстрацію Просвіти й наказав забрати все діловодство для докладнішого перегляду. Про тому сказав присутнім членам, що хоча в канцелярії товариства є рівні непорядки, але їх можна переочити, о скільки Просвіта піде на „вспулрацєн", а як ні, то буде заснована нова просвіта. Від того часу минуло три місяці, а товариство не одержало діловых книг, а дотого старостно почало спиняти працю. І так заборонено у Володимирі виставу „Наталки Полтавки", заборонено кооперативні курси і т. д. Такий стан Просвіти примусив раду товариства скликати на день 21. листопада загальні збори. Та староста збори заборонив, а з делегацією, яка до нього пішла в тій справі, обійшовся у невідповідний спосіб.

У той спосіб Просвіта у Володимирі позістає замкненою, як це вречім заповів ред. Левицький у своїй промові.

МЕК ДОНЕЛД МУСИТЬ ЧИСЛИТИСЯ З ОПОЗИЦІЄЮ

ПРАВИТЕЛЬСТВО МЕК ДОНЕЛДА ВРАТУВАЛОСЯ ВІД УПАДКУ ЛИШЕ ЗАВДЯКИ ВІДСУТНОСТИ 20 КОНСЕРВАТИВНИХ ПОСЛІВ. БУДУТЬ ГОВОРИТИ НЕ ПРО ЗМЕНШЕННЯ ФЛЬОТИ, А ПРО ОБМЕЖЕННЯ.

ЛОНДОН (Англія), 21. грудня. — Останне голосування в палаті послів над углевим законом нагадало премієрови Мек Донелдові, що він мусить числитися з тим, що Партія Праці в парляменті не має абсолютної меншости. Як відомо, при голосованню над цим законопроектом він вийшов побідником лише 8-ма голосами й то лише тому, що при голосованню не були присутні 20 консервативних послів. Уратувало правительство Партії Праці від упадку те, що инші партії ще не готові до нових загальних виборів.

Отже на конференції по морському обеззброєнню Мек Донелд має числитися з тим, що консерватисти та лібералі будуть проти зменшення англійської фльоти до таких розмірів, як бажалаб це зробити Партія Праці. Тому очевидно на конференції Англія буде стреміти не до зменшення морських збройних сил, а до обмеження дальшої розбудови військових фльот учасників конференції. Особливо ризиковно для Англії зменшувати свої сили на Середземному морі.

Коли постанови конференції будуть незадовольняючі для консерватистів та для лібералів, то правительство Мек Донелда буде ними повалене.

ЯПОНІЯ НЕ ЗМЕНШИТЬ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ.

ТОКІО (Японія), 21. грудня. — Один з високо авторітетних японських урядовців заявив, що Японія на морській конференції буде твердо стояти на тому, що вона мусить мати право тримати в себе 70% до скількости американських крижляків по 10,000 тон поємности кождий. Менші крижляки й торпедовці можуть бути більше обмежені і на скількости.

Що торкається підводних човнів, то Японія хоче мати право будувати їх не відповідно тому, скільки мають їх инші держави, а відповідно тому, скільки Японія потребує їх для свого безпечества. Тому годі чекати, що Японія зменшить скількість своїх підводних човнів.

МАСОВІ АРЕШТИ ХОРВАТІВ.

АРЕШТОВАНО 2,000 ХОРВАТІВ ЗА НАМІР ВИСАДИТИ В ПОВІТРЯ ПОТЯГ З ХОРВАТАМИ, ЩО МАЛИ ІХАТИ НА ІМЕНИНИ КОРОЛЯ АЛЕКСАНДРА.

БІЛГОРОД (Югославія), 21. грудня. — Бувший хорватський посол до парляменту, Єлачіч, наняв авто, щоби відвести важкий мішок до одного будинку в околиці Загребу. Цей мішок викликав підозріння в шофера авта й він заявив про це поліції. Поліція перевела в домі ревізію й знайшла там чотири сильні бомби. Після того поліція арештувала самого Єлачіча, що тепер є професором загребського університету, властителя дому та членів його родини.

Далі слідство виявило, що ці бомби були приготовані для висадження в повітря потягу, який мали їхати делегати від Хорватів, щоби привітати з іменинами короля Югославії, Александра. Переводячи потім масові арешти, поліція увязнила біля 2,000 переважно хорватської інтелігенції: професорів університету, адвокатів, лікарів, студентів, учителів і т. д. Також арештовано багато членів лівого крила радикальної партії Радіча, разом із вдовою Стефана Радіча.

РОСІЯ ЗАХОПИЛА ЧАСТИНУ МАНДЖУРІЇ.

МУКДЕН (Манджурія), 21. грудня. — Тут стало відомо, що большевики відновили залізничий рух на Східно-Китайській залізниці між Гайляром і стацією Манчулі. Таким чином тепер російські потяги йдуть від Гайляра до Москви.

Це підтверджує те, що російська армія залишається в частині Манджурії, захопленій нею підчас недавнього наступу на Манджурію.

УВЯЗНИЛИ ЗА ОБРАЗУ КНЯЗЯ.

В РУМУНІЇ НЕ МОЖНА КРИТИКУВАТИ КНЯЗЯ, ЧЛЕНА РЕГЕНТСЬКОГО СОВІТУ.

БУКАРЕШТ (Румунія), 21. грудня. — Суд засудив письменника Даміяна на чотири місяці до вязниці за те, що він у газетах вмістив отвертого листа з критикою князя Миколи, члена регентського совіту за те, що він побив шофера автомобіля, який здибався з автомобілем князя. Даміян у своїм листі „радив" урядови зробити для князя спеціяльний панцирний автомобіль, або танк, яким князь міг би давити й нищити чужі авта, людей, будівлі, вбивати кожного поліцая, що керує рухом, який захотів би спинити його і т. д.

Суд признав це за тяжку образу проти князя й тому так порівнюючи тяжко покарав Даміяна.

ПАПА НА ВУЛИЦЯХ РИМУ.

РИМ (Італія), 21. грудня. — Цілковито несподівано для мешканців Риму й секретно навіть для широкого оточення у Ватикані папа римський відбув подорож з Ватикану до церкви Івана Литерана, котра знаходиться біля Риму в протилежній стороні від Ватикану. Свою подорож папа відбув в автомобілі, ніким не пізнаний, хоч і проїздив вулицями Риму.

Це перший раз від 1870 року папа вийшов за мури Ватикану. Вийхав він до Риму тією самою брамою, через яку їхав італійський король, коли був у Ватикані, складаючи візиту папі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сітті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За зміну адреси редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГРУДЕНЬ — МІСЯЦЬ „ПРОСВІТИ"

Дня 8 грудня 1868 р. невелика горстка народовців заснувала у Львові інституцію, якій пришлося відограти найбільшу ролю у духовій та політичній еманципації українського народу в Галичині. А під народом розуміємо тут головно наші широкі селянські маси, яким отсе „Просвіта" присвятила свій труд.

„Просвіта" так розвинулась і такого набрала значіння впливу й авторитету, що стала найпопулярнішою культурною установою Галицьких Українців. Про неї не говорить ніхто інакше як про матір усіх українських товариств.

Нема потреби розписуватися широко над діяльністю „Просвіти", бо вона добре відома українських робітникам в Америці. Вони здебільш обзнайомлені з нею вже віддавна, ще з тих часів, як ходили до читалень „Просвіти" в старім краю. Та пригадати треба, що саме в місяці грудні треба вирівняти вкладки і зложити дар „Просвіті", за що одержимо від неї гарний календар і її видавництва. А крім того допоможемо їй продовжати свою культурну роботу.

Правда, що в послідних часах підносяться ріжні голоси, в яких критикується теперішну роботу „Просвіти" як не відповідну до духа тих часів, які ми переживаємо. Нема сумніву, що „Просвіта" потребує основної ревізії своєї видавничої діяльности і роботи на селі. Та ми віримо, що „Просвіта" про це все думає та що Освітний Конгрес, який недавно відбувся, повзяв певні ухвали, які причиняться до змодернізования діяльности „Просвіти". Ставити одначе вимоги до організації й дійсно дбати про її уліпшення можна тоді, коли сповняємо*наші обовязки супроти неї, себто, коли стаємо її членами і спомагаємо її матеріяльно. Та, на жаль, так не є. Число членів „Просвіти" є назагал дуже мале, коли брати під увагу число Українців під Польщею. Мало має членів „Просвіта" й з Америки. А ті, що є, відвдають з кождим роком, бо забувають відновити членську вкладку.

Підпирати „Просвіту" значить підпирати визвольну боротьбу українського народу, значить, нести світло науки на село в мужицьку й ремісницьку хату. Підпирати „Просвіту", значить дістати за свою жертву календар і книжочки, які вартують більше як та жертва, яку складаємо. Тож еднаймося під прапором „Просвіти", бо, як співається у просвітянській гимні:

„Прапор Просвіти — це знак
Наших визвольних доріг!"

Б. Дніпрянський.

СУВЕРЕННА УКРАЇНА ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАМИРЕННЯ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ

(Докінчення)

Звичайно, галицьку нафту, потребують їх лише длятого, наші західно-українські ліси та простори польської імперії-лісти бажалиб затримати під своїм панування, бо це виможе існувати також і без них. Раз Польща одержала свою частину Шлезку на підставі плебісциту, то й долю західних українських земель можна вирішити або на підставі застосування принципу самовизначення, або українська нація збройною силою буде змушена боронити свої інтереси. Зрештою Польща потребує тільки частину галицької нафти та наших лісів для свого внутрішнього вжитку, а решту експортує за кордон, як і значну частину вугля зі Шлезьку. Навіть у своїх етнографічних межах Польща матиме не меншу важжу індустрію, як Україна, а легка певний час буде навіть міцнішою за українську. Зате на грунті мирних торгових зносин обидві держави малиб можливість взаємно допомагати господарському розвиткові обох країн.

Таксамо не мають підстав і російські імперіялісти, коли вони галасують, що без України Росія не може існувати. Ні, остання має значно більші природні багатства, ніж Україна. Справа тільки в тому, щоб за допомогою чужозем-ного капіталу ці багатства використовувались, як належить. Тоді Росія утворить свою важку індустрію в таких розмірах, що українська в порівнанні з російською буде може другорядною. Щож до українського хліба та мяса, тощо, то Росія їх не потребує, бо завжди вони вивозились до Европи, а нині за совітської влади теж вивозяться або власне вивозилися раніше за межі Совітського Союзу. Таксамо не потрібує Росія і чорноморських портів, бо через них відбувається експорт з України, а також імпорт на Україну. Російські імперіялісти свого часу галасували, що Росія не може обійтися без Ревеля, Риги та Лібави, а проте нині дуже легко обходиться без них Совітська Росія.

Цебто, як Польща так і Росія дуже легко можуть розвиватись і без панування над українськими землями. Вони менниця буде й на далі свої історичні романи переладовувати такими здовільними, вщерть необдуманими спізодами, то цілість її романів буде завжди така сумнівна, як і цілість роману „Шеломи в сонці". А шкода, бо й момент залишення Ларославича до княгині мігби стати в руках авторки романовим козирем першорядного значіння, коли він буб належно розроблений і гармонійно обединений з артистектонікою цілости, продуманої глибше в усіх своїх подробицях. Поминаючи именно нетактовну формy виступу Дарославича тай недостачу його підготовки в нашій повісти, княгиня всетаки не повинна так гостро відкидати пред'ложення боярина, як це авторка велить робити. Бо коли вона княгиня, то вона повинна знати, що з такою відмовою мати буде в Дарославичу не тільки свойого особистого, але й — і більше за те — політичного ворога, який буде намагатися з усіх сил пометити ся на ній обиду своєї особи. Миж довол швидко чуємо з уст княгині такі слова скарги на те: „А Дарославич, — абож не важив на решту ті спокою, коли обриджував її життя сплетнями, Судьто вона легка на вагу людина? Його очайдушна правдомовність тоді, коли чув себе поза справедливістю, зневірювала віру клеветам, які протікали аж до неї і давали відчути у першу в життю злобу знехтованого поклонника" (XXI, 125). Це і правильно, — ле чому княгиня не обдумала их наслідків заздалегідь нам.

скільки Европа потребувала ню російську ілюзію можна допомоги бувшої Росії проти тільки на основах федерації Німеччини то що. А за певний або автономії для ріжних нацчас і Україна остільки зміцій, які проте ніколи не приніє, що зможе сама вистояти миряться з цею розвязкою проти свого войовничого су- своєї долі і продовжуватисіда. Адже не треба забувати, муть боротьбу за власну дерщо природні богатства Украї- жавність, аж поки таки не ни, якщо інтенсифікувати її досягнуть своєї мети. Цебто сільське господарство надеж- кінець кінцем Росія з часом ним способом та за догомогою розпадеться і примушена буде чужозем-ного капіталу можуть відмовитись від свого імпе-для своєї імперіялістичної по- ріялізму. Але за те скільлітики. Отже щоб заліквідувати ко проллється крови та ей імперіялістичної потенції ще й крім того користаються ни- якої господарської руйни заці ж розгоновою дошкою знає знову Східня Европа на для своєї імперіялістичної по- підставі лих плянів, які лише літики. Отже щоб заліквідувати затримались на деякий час ці ж розгоновою дошкою знає знову Східня Европа на для своєї імперіялістичної по- підставі лих плянів, які лише літики. Отже щоб заліквідувати затримались на деякий час ці імперіялізм та унеможли- природний процес утворення на-нові збройні конфлікти ціональних держав на руїнах на Сході Европи, повинні ев- імперіялістичної Росії. Так саропейські держави підтримати мо великою помилкою треба змагання та боротьбу україн- вважати і проекти, щоб майської нації за суверенну дер- бутня суверенна Україна обмежавність. Бо якраз при таких лася на Заході сучасними обставинах на Сході Европи кордонами Совіт. Україна, витворитися цілком нове ста- небо Дністром та Збручем, новище та зіпнуте та рівно- бо це привелоб згодом тільвага, якої там не було раніше ки до неминучих збройних та нема і тепер. Бо тоді поміж конфліктів поміж Україною та національною Польщею з 20 Польщею і Румунією, бо украмільонами населення та знач- їнська нація ніколи не перено ослабленою Росією, яка стане цікавитися долею заз Кавказу та середньої Азії хідно-українських земель. Тим нараховуватиме яких 75—80 більше, що під польсько-румільонів людности, стануть унським панування, як про барієром досить могутня У- це ясно свідчить десятирічний країна з 45—50 мільонами на- досвід, вони засуджені на госселення, як також відроджена подарський занепад, кольо-Білорусь з 9—10 мільонами зацію та польонізацію чи людности. Цебто таким робом румунізацію. Ні, якраз в інтевічний польсько-російсь- ресах сталого миру на Сході кий антагонізм буде усу- Европи Польща та Румунія нений, а крім того Румунія ці- мусять одмовитись від свого ною невеликих уступок на ко- панування на українських зеристь України позбудеться ве- млях, а великі европейські ликої загрози втратити знач- держави мають їх до того но більші свої терени на ко- примусити, щоб не довелося ристь Росії. Таке становище у Україні збройною силою у на Сході Европи буде корис- слушний час виганяти своїх ним у першу чергу для Фран- сусідів з тих наших теренів, ції, а також для Англії та ці- де українське населення, твалої Европи взагалі, бо Поль- рить більшість.

ща позбудеться небезпек з боку свого войовничого сусіда на Сході Европи, а значно ослаблена Росія не буде в стані в будучині інтригувати та смертельно загрожувати інтересам Англії в Азії. Проте ріжні скептики можуть зауважити, що Росія не примириться з такими втратами і намагатиметься збройною силою знову опанувати Україну. Звичайно, це може статися, але це вже справа українські нації боронити свою державу. Не треба лише забувати, що Росія довший час буде заклопотана своїми внутрішніми справами; а крім того у свої зовнішній політиці буде уникати збройних виступів, оскільки потребуватиме чужоземного капіталу для свого господарського розвитку. Бо звичайно, здобути пожички та кредити у міжнародного капіталу нова Росія не зможе для ріжних авантур, як то було раніше, о-

Отже ми, націоналісти, рішуче відкидаємо усякі проекти федерацій та ріжних форм обєднання України з Польщею чи Росією. Крім того ми статавимо проблему замирення Східної Европи незалежно від того, чи залишаться на світі ниниші міжнародні стосунки чи ягодом суверенні европейські держави обєднаються в якусь спілку, та таким робом утворяться в Европі зовсім инше становище, ніж ще є тепер.

Суверенна Україна та визвольна боротьба инших поневолених Росією націй.

Не треба ніколи забувати, що боротьба української нації за свою суверенну державність у значній мірі полекшується тим дуже важливим фактором, що також пілий ряд инших поневолених Росією націй змагається за своє визволення. Правда, частина з них, нпр. Башкіри, Татари, Чуваші, Буряти, Якути, тощо з деяких причин примушені одмовитись від гасла суверенної державности і обстоюють лише певну національно-територіяльну автономію в межах Росії. За совітської влади вони формально таку автономію мають, але не вдоволені тим, що фактично влада належить не місцевому населенню, а льокальним органам компартій та пілій армії совітських агентів, які дуже мало дбають про господарські та культурні інтереси тих республік. Тому нема сумніву, що на випадок занепаду совітської диктатури ці пригноблені нині нації теж робитимуть спроби захопити владу в свої руки, щоб таким робом закріпити свою автономну державність і на далі.

Тимчасом инша частина націй, як то Білоруси, Грузини, Турки, Узбеки, Вірмени, Кіргізи, Таджики та Туркмени, мабуть вже й нині свої совітські „самостійні" республики, змагатимуть до власної суверенної державности, а тому в слушний час вони використають події щоб цілком відділитися від Росії, як то вже й було в 1917—1918 роках. Цебто коли в наслідок сучасної політики совітської влади на Сході Европи вибухнуть повстання та настануть революційні події і утворяться великанські ґрадоси, то не лише Україна, а також цілий ряд инших совітських республик постарається знайти способи цілком відмежуватись від Росії та утворити свої суверенні держави. Тому нам не треба забувати про цих наших природних спільників, бо не виключено, що якраз власними силами та тим шляхом боротьби також і українська нація здобуде собі суверенну державність.

Нема сумніву, що Україна дуже заінтересована в тому, щоб Росія примушена була провадити боротьбу на ріжних фронтах, бо тоді нам легше буде буде виборити власну державність. Крім того визволення закавказьких та середньо-азіяських республик значно ослабить Росію, бо вона втратить закавказьку нафту і закаспійську бавовну та коло 15 до 20 мільонів населення, себто тоді не матиме господарської та військової переваги над Україною. Особливо важливо для України, щоб разом з визволенням нашої батьківщини здобула собі незалежність також і Білорусь, бо тоді наші кордони з Росією та Польщею значно зменшаться, а крім того Білорусь буде безперечно нашим вірним союзником у боротьбі проти польсько-російського імперіялізму. У свою чергу Самостійна Соборна Україна в міру можливости допоможе своїй північній сусідці стати на ноги, якраз зважаючи на спільність колишньої недолі та на інтереси будучини.

Не менш важливим для України є також той визвольний рух, який відбувався в 1917—1919 роках на терені Північного Кавказу. Тоді місцеве населення російське і українське, козаки і горці спільними силами утворили були в 1917 р. зпочатку кілька автономних, а потім і незалежних від Совітської Росії держав. Проте в 1918-19 роках за браком ясної державної політики супроти Росії вони дали себе втягнути в боротьбу проти совітської влади і незабаром загинули самі зі своїм спільником Денікном, ставши жертвою російських інтриг. Україна звичайно зацікавлена в тому, щоб якнайскоротити всі східні кордони з Росією, а крім того північно-кавказька спілка держав, де перебуває понад 3 мільони Українців, булаб природним нашим спільником проти Росії. Тому ми зобовязані підтримувати місцевий визвольний рух та ніколи не забувати про долю тамошнього українського населення, яке при всіх можливих комбінаціях повинно здобути національно-територіяльну автономію на тих просторах, де України творять більшість, а крім того українська мова має стати рівноправною з російською. Крім того нам необхідно подбати про застосування права самоозначення для населення цих земель, як що місцеві Українці будуть цього вимагати, бажаючи признатися до України.

Звичайно, що закавказькі республики ще більш ніж України зацікавлені в утворенні північно-кавказької державної спілки, бо таким робом вони позбудуться спільного кордону з Росією. Тому українським патріотам необхідно разом з закавказькими державниками спільним фронтом підтримувати визвольний рух на Кубані, Доні, Дагестані та инших землях північного Кавказу. Тим більше, що їх природні богатства (нафта, хлібороб-ство, скотарство, гарбництво і ін.) дуже сприятливі для короткого часу, щоб зарганізувати для утворення на цьому терені незалежної державної спілки чи кількох окремих держав, як то було в 1918—1919 р., а військові традиції місцевого населення являються гарантією належної самооборони проти російського імперіялізму.

Цілком зрозуміло, що українська нація в першу чергу повинна дбати про своє визволення та про боротьбу за своє суверенну державність. Проте не треба забувати, що кождий визвольний рух на Сході Европи є нашим спільником, а тому певна кооперація з иншими націями, які змагаються за своє визволення від російської неволі, значно збільшує наші сили та полекшує боротьбу проти Росії. Самостійна Україна буде змушена підтримувати всі ті визвольні рухи, які підтримуватимуть Росію, щоб таким робом ослабити її військову могутність та унеможливити дальшу імперіялістичну політику на Сході Европи. Бо лише в цей спосіб можна примусити Росію нарешті відмовитись від віковічної експансії та добитися справжнього замирення Східної Европи.

Д-р Остап Грицай.

З НАЙНОВІШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Катря Гриневичева: „ШЕЛОМИ В СОНЦІ".

(5)

Але власне такої праці з її сторони не бачиться в повісти Гриневичевої ніде, дарма, що про муку простолюдця наша авторка говорить з теплим співчуттям і високим патосом раз-у-раз, та підбирає собі з суспільних низів найвільнодумніші тили у протиставленню до лютого і вщерть безідейного боярства, яке тільки й живе на те, щоб виживатися в препоганих злочинах. Та коли княгиня припадком набліжується до тих, так дуже відзначуваних авторкою чорнобрів, ось як у своїм переїзді на стрічу з мадярським королем — у розд. „Міст на Котані" (XII), — то на деяке здивування читача надзвичайної уваги княгині до простого народу не бачиться. Як усі пани на світі, так і вона дбає тут головним чином про себе та свій почот („Чуєш, дякає коробка — з усього молока", сказала княгиня. — Дайте нам молока, а хліб є з нами", ст. 70), з працюючими людьми не говорить ні слова, стрічному богомольцеві, Ріні Печеракові, дає „з внутрішнім трепетом на рубцеві голубої завої срібний гріш „наперід моєї душі" (ibid.), словом — свою прихильність до простого народу виявляє хіба тільки тим, що „берегласи постів у тих боярів; де-не-чула за собою безгріхи..." За те ставала инодні в київських дворах, у вільних — де хліба у вспи-на-що від часу, коли Дарославич загадує взяти собі княгиню за жінку (IV розд.), аж до часу коли він зважується говорити про це з княгинею (XV розділ), ми не бачимо Дарославича ні один раз на овиді оповідання, і ні одного якогось спробного кроку з його сторони наближитися до княгині. А він же трабант її ворога, Рюрика Чорноризця, отже саме завдяки свойому становищі мавби нагоду зробитися в очах княгині преважною особою, з якою слід їй числитися, і яка без огляду на те, що княгиня не думає віддаватися за Дарославича, моглаб стати в її руках усетаки предметом дошлого політичної гри з її сторони. Але Дарославич тут такий же невдатний дипломат, як і княгиня дипломатка. Протягом цілих десяти розділів вони не знають нічого одно про одного, і воно просто дивує читача, що в XV. розд. Дарославич, не підготовивши собі під свій змисл щодо княгині грунту хочби настільки, наскільки і звичайський собі парень наближується якось до простої дівчини, поки зважиться прохати її собі за жінку, наскочивши на княгиню припадком у саді (де вона, з щитвом в руках, слідкує за старшим князиком), робить їй пропозицію стати йому дружиною. Так якийсь там собі Дарославич — Романовій вдові! Вона собі з щитвом у саді, а він так просто, з соколом у чемненьким компліментом. Ну — я думаю, що справжньої серіозности історичної дійсности в цьому малюнку не добачить мабуть ніякий читач, і скажу, що коли наша письменниця буде й на далі свої історичні романи переладовувати такими здовільними, вщерть необдуманими спізодами, то цілість її романів буде завжди така сумнівна, як і цілість роману „Шеломи в сонці". А шкода, бо й момент залишення Ларославича до княгині мігби стати в руках авторки романовим козирем першорядного значіння, коли він буб належно розроблений і гармонійно обединений з артистектонікою цілости, продуманої глибше в усіх своїх подробицях. Поминаючи именно нетактовну формy виступу Дарославича тай недостачу його підготовки в нашій повісти, княгиня всетаки не повиннаб так гостро відкидати пред'ложення боярина, як це авторка велить робити. Бо коли вона княгиня, то вона повинна знати, що з такою відмовою мати буде в Дарославичу не тільки свойого особистого, але й — і більше за те — політичного ворога, який буде намагатися з усіх сил пометити ся на ній обиду своєї особи. Миж доволі швидко чуємо з уст княгині такі слова скарги на те: „А Дарославич, — абож не важив на решту ті спокою, коли обриджував її життя сплетнями, Судьто вона легка на вагу людина? Його очайдушна правдомовність тоді, коли чув себе поза справедливістю, зневірювала віру клеветам, які протікали аж до неї і давали відчути у першу в життю злобу знехтованого поклонника" (XXI, 125). Це і правильно, — але чому княгиня не обдумала их наслідків заздалегідь нам.

В ночі снилося мені, вуйку, що ви додарували мені дяіста долярів.

— Гм, троха забогато. Та хай там, задержи вже їх собі.

—o—

Власник гостинниці до вейтера: — Чому ви бігаете так осьоголені? Ви вже щонайменше з тиждень не голилися.

— Я запускаю собі бороду, пане бос.

— Можете собі її залускати, коли вам це сподобається. Та, будь ласка, робіть це собі в дома, поза службовими годи-

---

Бизнес веде далі жінка. Небаром по смерти поета Вордсворта якийсь пан стрінув селянина з сусіднього села та сказав до нього:

— Ви потерпіли велику втрату.

— Яку втрату? — скудувався селянин.

— Як то? Таж ви втратили такого великого поета!

То правда, — сказав селянин, — але я не сумніваюсь, що його жінка поведе бизнес далі та вчинить його не менше популятним, як і передше.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ОДНА ПРИГАДКА.

У „Свободі" ч. 275, 23 листопада с. р., був поміщений поклик Союза Українок в Америці до наших громадян у справі допомоги нашим студентам в Чехословаччині.

З жалем мушу сказати, що поклик сей минув майже нечамітно, бо до цього часу надійшло всього дві жертви, а саме: **одна пара черевиків і один долярь від гр. Петра Сороколіта з Нюарку.**

Невжеж лиш тих двох людей, прочитавши поклик, зрозуміли **нагалу потребу** наших студентів?

Сумно, що ми так зимно відносимось до цієї важної справи. Добродійно-Допомоговий Комітет при Українській Господарській Академії в Подебрадах бувби не просив нас о поміч, коліб тієї помочи не потребував. Коли просили за убрання, то зовсім зрозуміле, що думали про зимову пору, охорону перед простудами й їх сумними наслідками, як запалення легенів і сухотами. А ми заки надумуємось, то не тільки зима, але й літо минеться.

Здаю собі точно справу, що ми даємо богато на народні цілі, розумію тяжкі часи та безробіття, але ми все ще належимо до тих щасливих, котрі мають надію на краще.

А яку надію мають ті студенти, котрі голодні й холодні ходять до школи, добиваючися кращої долі собі та своєму народови? У моїй попередній статті я звернула увагу на важність мати своїх фахових людей, яку велику вагу має для цілої економічне відродження при помочи фаховців.

Длятого, що вони поклали на нас надію, ми не сміємо цієї надії від них відняти!

Зближається Різдво й усі ми спішимо з посилками до рідних у старім краю. Чому не вчислити й сих студентів до гуртка своїх рідних? Помич наша дасть їм можність перебути цю зимову пору. Позбираймо убрання, додаймо долярів і поможім нашим студентам у Подебрадах.

Збираємо теж убрання дітей для сиротинця в Чехословаччині.

Ню Йорк і околиця зволять зносити убрання до школи д. Авраменка в Народнім Домі, 217 І-ст 7-ма вулиця в Ню Йорку. Висилкою займеться Союз Українок в Америці. Відділи Союзу Українок зволять висилати запрост до **Добродійно - Допомогового Комітету при Українській Господарській Академії в Подебрадах, Чехословацька Республіка.**

Грошеві жертви проситься висилати до **Обеднання.** Не забуваймо: що: „Хто скоро дає, два рази дає".

Лотоцька, писарка.

ПОДЯКА.

Я, низше підписаний, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови та його урядникам за виплачення мені допомоги в сумі 75 долярів з фонду запомогового.

Дай Боже, щоби наш У. Н. Союз зріс в членах і так само фінансово. Кличу тих, котрі ще не є членами У. Н. Союза, вступати до У. Н. Союза, бо це наша найміцнотніша організація, котра своїм членам не дасть загинути й помагає їм, коли вони находяться в крайній нужді.

Андрій Сайчук,
член від. 270 У. Н. Союза,
в Джерзи Сіті, Н. Дж.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.

Листопадове Свято.

За почином Горожанського Клюбу в Йонгставі відбувано дня 24. листопада ц. р. Листопадове Свято.

У Святі взяли участь всі Українці, які почули в себе потребу віддати поклін героям, що впали жертвою в нерівній боротьбі з ворогами за волю Західної України. Се було перше цього рода свято в Йонгставі і тому треба признати, що відсвяткувалось його добре. Правда, Свято випало перед „дейдоєю", коли, звичайно, люде вже не є при грошах, однак велика українська саля була наповнена по береги. Урядники Свята взяли під увагу теперішне безробіття в околиці та узнали вільний вступ на Свято.

Зібраних привитав коротко промовою гр. С. Мош. Як перша частина виступили діти зі Стілтон та відспівали довгий ряд бадьорих стрілецьких пісень та відделкямували ряд такєамо бадьорих поем. В їх виступі було пізнати вже гарну працю та вміння, які вложив в них о. Кучер, їх дирігент. Діти з української школи під проводом свого вчителя Мушинського предложили живий образ свободи, співаи й декламували. Діти гр. Литвина виступили з гарною грою на скрипках. Співав місцевий хор Т-ва „Боян" під управою гр. Л. Кухтина, даючи довгу вязанку українських пісень. Треба підчеркнути теж сольо пані Ілляшевичової та деклямацію пані Войтовичевої.

У першій частині концерту промовив гр. Омелян Ревюк. Він звернув увагу на ті величезні труднощі, які стояли перед українським громадянством в 1918 році. Австрія розвалюється. Край знищений. Народ непригтований до самостійного державного життя. З заходу встає Польща, яка певно посягне загребущими руками по галицьку Україну. Народ, виснажений війною, нездібний до дальшої боротьби. Проголосити самостійність значило певний упадок сеї держави. Вийти на війну значило бути побитим і запротореним у нову війну. Але народ рішився на сей крок, рахуючи, що хоч якийтакий случай міг дати йому можність удержатися. Зрештою він не міг не повстати до самостійности, коли всі народи самостійности жадали. Він проголосив її, хоч майже був певний, що її втратить. Проголошуючи її серед таких умов, він зазначив своє геройство та показав всьому світові неспомне бажанне бути свобідним. Сей дух живе далі. Він скріпився короткою самостійністю. Невдача його не зломила. Дух свободи пустив гибоке коріння в народі. Він розростається і колись певно видасть овочі повної свободи.

Гр. Матій Хандога в своїм рефераті представив, як у держувалися в українському народі традиції самостійного життя. Сі традиції дістали свої головні основи за існования самостійної князівської держави, що обхопила не тільки всю Україну, але й богато земель сусідних славянських народів. Уже перші князі звертають бачну увагу на Галичину, розуміючи вагу західної межі. Завдяки сьому живому пікдуванню Київа галицькими землями в велико-княжі часи Галичина лишилася наслідницею й сторожем української державної традиції по упадку Київа. З Галичини, по її упадку під польську владу, ся ідея знову перенеслася над Дніпро, де вона дійшла до небувало буйного розвиту в козаччині. Як тільки козацтво дало собі раду з Турками й Татарами, воно зараз підносить традиції соборности України та йде походом на Польщу, щоби забрати Галичину та загнати Ляхів поза Вислу. Від того часу традиція української державности, хоч не все проявлялася живими ділами, але вона вдержалася аж до наших часів. Котлярівський мав уплив на Шашкевича, галицькі стремління на Шевченка, Шевченківські на галицькі і так аж до найновіших часів. В 1917. році визволилася з царату Велика Україна, в 1918. галицька Україна проголосила свою самостійність. Україна впала в боротьбі з переважаючими силами внаслідок браку зброї, але боротьба за самостійність відживила старі самостійницькі традиції.

Свято потягає за собою великі розходи. Тому відділи запомогових організацій вислали асигнували зі своїх не такихбогатих кас свої, по їх можности, щедрі дари на покриття коштів Свята.

Жертвували слідуючі відділи: Від. 230 У. Н. С. $15; по $10: відділи: 45 У. Р. Союза, 218 У. Н. Союза, 124 У. Р. Союза, 135 Провидіння і Український Політичний Клюб; по $5 відділи: 90 У. Н. Поможі, 123 У. Н. Поможі, 95 У. Н. Поможі, 91 У. Н. Поможі, 274 У. Н. Союза, 140 У. Н. Союза, 153 У. Р. Союза і 17 У. Н. Союза.

Разом доходу з відділів було $105. За українські відзнаки на гали зібрано $31.40.

Збирано теж на гали вільні жертви для інвалідів. Збіркою занялись гр. Адамовський, Іванчак, Щурко і Поточний.

Жертвували слідуючі: С. Мош $5; о. М. Кучер і І. Баган по $2; по $1: Ю. Присташ, І. Павловський, А. Ілящевич, М. Адамовський, М. Бурка, П. Стахура, С. Гренечко, І. Рудяк, С. Роган, І. Бачинський, В. Саєвич, І. Кравець, Н. Стефанко, М. Ткачишин, П. Ілящевич, Т. Нановський, Р. Нановська, Ю. Войтовичі, Д. Войтович, А. Янів, В. Терлецька, Розалія Гусак, Марія Кекіш, М. Іванчак, М. Господар, Юстина Баган, І. Маценський, В. Іванів, І. Ясінь, М. Халько, М. Катинський, І. Сибидило, І. Іваськів, С. Нановський, Т. Бойко, І. Дрбас, П. Красневич, І. Кручельницький, В. Зубаль, И. Процяк, П. Корчмарський, А. Бурій, І. Глушишин, І. Стахура, М. Іванюк, І. Вітик, П. Філь, В. Лучка, Ю. Гусак, М. Павцьо, Т. Паньчак, І. Григорчук, Павлина Мигаль, Анна Дворська, М. Була, Вікторія Мирдич, І. Гренечко, И. Поточний, О. Боньовський, Марія Вучків, Анна Ганиш, С. Сиктор, П. Славич, Н. Сорока, Ю. Філь; Н. Щурко 75 ц. по 50 ц.: М. Іванчак, П. Лепінський, Н. Нановський, К. Кашубора, М. Полянський, Катерина Присташ, М. Гудак, І. Терлецький, В. Ганькевич, І. Кіхтан, В. Пусь, Д. Федина, І. Девицький, І. Корницький, І. Бусько, М. Конишак, Л. Максимич, І. Ярема, В. Фурман, І. Мирдич, Марія Тимочко, Марія Сорока, Олена Бойко, Г. Боньовська, М. Стахура, М. Кіхтан, Анастазія Павелко, В. Терлецький, М. Репеч, І. Стрільбицький, М. Ковальчук, М. Нестор, М. Когут, П. Морозко, Христина Грубляк, Н. Виниик, І. Іванчук, І. Яслик, М. Дзьорман, І. Горак, І. Смаль, Анна Смаль, Марія Гренечко, Анастазія Сиктор, М. Герак, М. Скиба, С. Маслюк, І. Кравчишак, С. Ворожбит та дрібні жертви.

Разом вільної жертви зібрано $102.15; доход з відділів $105; доход з відзнак $31.40. Загально $238.55. Розхід виносив $122.33.

Чистий дохід на інвалідів $116.22, яку то суму вислано чеком до Обеднання у Филадельфії.

Юрій Присташ, Іван Павловський, А. П. Ілящевич.

—o—

АЛЕНТАВН, ПА.

Свято Української Державности.

Заходом місцевих товариств і парохій відсвятковано урочисто дня 24-го листопада Память Української Державности. По Службі Божій відправлено панахиду за полеглих в нерівнім бою українських воїнів, а відтак о. Пелехович сказав відповідну патріотичну промову.

О годині 7-мій вечером відбувся концерт в Українській Галі, зложений із січових і стрілецьких пісень, переплітаний деклямаціями. Замітне на цім вечірку було це, що програму виконано молодими силами, дітьми, уродженими в Америці. Деклямації виголошували 8 до 12-літні діти, а вимовляли слова добре і з добрим наголосом, що є рідкістю в Америці. Пісні співав Український Хор ім. Лисенка під дір. д. Гр. Пипюка.

Правдиву несподіванку зроблено гостям, коли о. Пелехович заявив, що реферат цього свята виголосить молода дівчинка. Кождий був цікавий, що та дівчинка нам скаже. І справді, коли прийшла точка викладу, виступила 12-літня Стефанія Климань і так сказала до зібраних:

„Ми зійшлися, щоби пригадати ту радісну хвилю, коли відродилася на Західно-Українських Землях Українська Держава. Сей день є великим національним днем для всіх Українців, де вони би не були.

„Тим радісним днем є день Першого Листопада, коли в той день, року 1918 о третій годині рано українське військо, під проводом бл. памяти полковника Дмитра Вітовського, заняло місто Львів, столицю Галичини та вивісило там наш синьо-жовтий прапор, прапор України, і проголосили незалежність Української Держави. Рівночасно появилась відозва Української Національної Ради:

„Український Народе! Голосимо Тобі радісну вість про визволення з вікової неволі. Від нині Ти господар своєї землі, вільний горожанин Української Держави.

„Український Народе! Доля Української Держави в Твоїх руках, тому всі станьте як один муж при Українській Національній Раді, котра то Рада була вибрана Твоєю волею дня 19 жовтня 1928 року.

„Всім горожанам Української Держави, без різниці народности і віроісповідання, запоручається горожанську, національну і віроісповідну рівноправність."

„Чуєте зібрані, яку гарну відозву видало в день 1-го листопада 1918 року, в котрій то відозві запоручається рівноправність як національну так і релігійну, а рівнож проситься меншости, щоби вислали своїх відпоручників на наради до Української Національної Ради. Як бачимо, наші браття в старім краю хотіли в згоді жити зі всіми народностями. Того самого дня явилась польська депутація в салі нарад Української Національної Ради і стверділа, що ніде не було виступів ворожих проти польського населення та домагалася дійти до порозуміння між Українцями та Поляками. Всі члени згодилися на порозуміння.

Згодилась Українська Нац. Рада, але Ляхи, наші найбільші національні тай релігійні вороги, не додержали слова, бо от вже другого дня, то є 22-го листопада, задумали перші стрільці з лицької сторони в городі Львові. В околиці появились польські узброєні відділи, супроти чого полковник Вітовський оголосив стан облоги. З дахів польських домів посипалися стріли на Українців. У центрі міста шалів завзятий бій і в городі Львові настав голод. Остаточно з гуманітарних зглядів дня 18. листопада заключено 48-годинне завішенне оружя. А Ляхам того й треба було, бо підчас завішення оружя Поляки одержали сильну підмогу з заходу і дня 21-го листопада приступили зі значними силами до бою. Тому в ночи з 21 на 22 листопада українське військо мусіло опустити Львів. З того виходить велика наука для нас, Українців, щоби ми ніколи в своїм життю не йшли на угоду з Ляхами, бо вони ніколи в життю не додержали слова.

„Який великий жаль дивитись на тих ніби Українців, як народних так духовних, котрі ще нині кумаються з тими найгіршими ворогами українського народа.

„Кінчу свою промову і кличу всіх: обединуймося, будьмо вірними дітьми нашої любої Неньки України, будьмо витревалі в стремлінню до волі, будьмо вірні рідній землі, тоді певно дочекаємось того, що буде Вільна, Незалежна, Соборна Україна."

Добр. гр. Пипюк, вказуючи на могилу, яка пишалась на сцені з березовим хрестом і з написом „Тут спочиває Борець за волю України", візвав присутних до вшанування памяти полеглих через повстанне з місць.

По вичерпанню програми і по відспіванню українського і американського гимну закінчено Листопадове Свято.

„Тут належить згадати, що Український Хор ім. Лисенка уряджував також концерт в Пальмертон, Па., однак з деякими перешкодами. Там той, що жде з українського робітника, доніс до міських властей, що Українці в Пальмертон будуть давати концерт і будуть робити бізнес в неділю. І в останній хвилі, коли вже був замовлений „бос" на перевіз і були инші видатки, получені з уряджением концерту, прийшов заказ з міста, щоби концерту не уряджувати. Але що американські власти не польські, то по вияснению справи позволили на концерт.

По причині, що тепер ідуть слабо роботи у нашій місцевости, не заряджувано окремої збірки, а лише чистий дохід з продажі тикетів в сумі 25 долярів віддано на Дім Українських Інвалідів. Кромі того Укр.-Американський Клюб Горожанський доложив зі своєї каси 25 долярів (минулого року той самий Клюб жертвував 100 долярів на ту саму ціль), отже вислано 50 долярів до Обеднання у Филадельфії на Дім Українських Інвалідів у Львові.

В. Гришко.

— Слухай, як тобі подобається ця жінка?

— Вона мені зовсім не подобається.

— Якто! Таж вона не погана!

— Що з того, коли має одну злу сторону.

— Яку?

— Чоловіка боксера.

НЕЗАБУДЬТЕ Перед СВЯТАМИ

— що —

Гнат Гаврилюк

продає

ПЕРШОЇ ЯКОСТИ

ПРОСТО

З фабрики для Вас

ДО ВИБОРУ

SILK HOSIERY

ордеруйте особисто або почтою ЗА 3 ПАРИ почту ми оплачуємо

CHIFFON or SERVICE - - $1.00

SEMI SHEER - - $1.15

Chiffon or Service & Black Bottom } $1.25

РІЖНОРОДНА БІЛИЗНА ДЛЯ МУЩИН, ЖЕНЩИН ТА ДІТИЙ НАЙНОВІЩІ ФІРАНКИ ГОТОВІ СВЯТОЧНІ СОРОЧКИ І КРАВАТКИ В НАС ВСЕ ДЕШЕВШЕ 20% ЧИМ ДЕІНДЕ

THE REASONABLE STORE

207 WASHINGTON STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКА МАСАРНЯ

ПРОДАЄМО СВІЖЕ СВИНСЬКЕ МЯСО (JERSEY PORK), КОВБАСИ, САЛЬЦЕСОНИ, ШИНКИ І Т. П. НА ВСЯКІ ОКАЗІЇ. ВСЕ ВЛАСНОГО ВИРОБУ. ЦІНИ УМІРКОВАНІ.

ВАСИЛЬ ЖУК,
властитель,
250 FIRST AVE., (межи 14. а 15. ул.) NEW YORK, N. Y.

ТЕПЕР МОЖНА НАБУТИ

ВИФЛЕЄМСЬКИЙ ВЕРТЕП

сценічний образ на Рождество Христове. — Ціна 20 центів.

ВЖЕ МОЖНА НАБУДИ У КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЄНДАР

ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 75 ЦНТ.

Замовлятн в адміністрації „Свободи":

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

СПЕЦІЯЛЬНО НА РІЗДВО!

ЦЕЙ ЗНАМЕНИТИЙ

ATWATER KENT SCREEN-GRID RADIO

НАЙНОВІЙШИЙ І НАЙЛІПШИЙ

ЕЛЄКТРИЧНИЙ СЕТ

Заощадіть $36

Лише $2 тижнево

ЛИШЕ $109

ЗРОБІТЬ ЦЕ ВАШИМ

РІЗДВЯНИМ ПОДАРУНКОМ

ДЛЯ СВОЄЇ РОДИНИ

СТАРА СОЛІДНА ФІРМА:

EUROPEAN PHONOGRAPH CO.

10th St. & Ave. A., New York City

ВИТНІТЬ ОТСЕЯ КУПОН

ПОЗІР! СЛУХАЧІ РАДІЯ! ПОЗІР!

Для ватоди Шановних слухачів Радія, які схотять переслати свою оцінку з української програми на станції WAAT, почавши від тепер будеться подавати на купоні пісні друком. Пересилач потрібує лиць дописати від себе побіч кожної пісні числом точку (бобіт), а підписавши своє імя і адресу, вислати листом куди схіл.

ХВ. ЗАРЯДЖЕ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОГРАМИ НА РАДІО WAAT, JERSEY CITY, N. J.

Я, нище підписаний, пересилаю свій голос в конкурсі хорови Бояна з Байон, Н. Дж., що співав на радіо дня 22-го грудня, 1929, під управою Василя Мельничука.

За першу пісню (Спать мені не хочеться) .....

За другу пісню (Ой у полі річенька) .....

За третю пісню (а) По пів яром. б) Галичанки) .....

За четверту пісню (Ой казала мені мати) .....

За пяту пісню (а) Ой устану я в понеділок. б) Ой за гаєм) .....

За шесту пісню (а) З тої гори. б) Та туман яром) .....

Разом всіх точок (бобітів) .....

При слуханню на Радію, проситься держати цей купон перед собою і значити точки (points) як слідує: Відзначаючо 90—100; дуже добре 80—89; добре 70—79; вдоволяючо 60—69; недостатньо 50—59; лихо 40—49.

Моє імя .....

Адреса .....

SURMA, 103 AVE. A, NEW YORK, N. Y.

КОЛИ РОБИТЕ ЗАКУПИ НА СВЯТА У ЧУЖОГО, ТО ЧОМУ ЗА ТІ САМІ ГРОШІ НЕ СПРОБУВАТИ У СВОГО?

П. СТАСЮК

118 FIRST AVE., Cor. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ПОРУЧАЄ ВЛАСНОГО ВИРОБУ:

КОВБАСИ, ШИНКИ, КИШКИ, САЛЬЦЕСОНИ, КОВБАСИ СВІЖІ СИРОВІ І Т. И., РІВНОЖ МЯСО СИРОВЕ (НЕ МОРОЖЕНЕ) РІЖНОГО РОДА І ДРІБ.

Tel.: Dry Dock 2030

З ПРИЧИНИ, ЩО ПОЛЯГАЄМО ВИКЛЮЧНО НА ТОРГ СКЛЕПОВИЙ, ДЛЯТОГО СТАРАЄМОСЯ О ТОВАР НАЙЛІПШОГО СОРТА І ВСЕ СВІЖИЙ.

Принимаємо замовлення на весілля та всякі другі оказії і достарчаємо на місце

Наших виробіт крім нашого склепу нігде не продається!

Кожний знає сам, що йому до смаку...

З поміжи ріжних предметів, які надаються на святочний подарунок для себе самого, або для других, найкраще надається РАДІО-АПАРАТ. Се такий винахід, що його називають „очима й ухами світа". Через нього довідаєтеся сейчас про кожду новість у світі, а крім сього маєте ДАРОМ прегарну музику. Композиції найбільших геніїв світа приходять до Вашої хати.

З сеї причини і загально серед усіх Українців звісний Базар

СУРМА

пригадує отсим усім Українцям, що йому пощастилося набути на дуже вигідних умовах знамениті моделі

Радіо-Апаратів, Фонографів та Комбінацій

Радіо-апаратів з фонографами великої світової марки

БРОНСВИК *Brunswick*

Panatropes-Radiolas-Records

виключно на те, щоби дати змогу Українцям справити або собі самим або своїм дорогим щось дешевого та гарного на свята.

Український загал знає, що завдяки Сурмі маємо тепер постійну українську музичну програму на радіо кождої неділі. Щоби використати сю нагоду і причислити себе до української родини, кождий Українець повинен мати в своїй хаті радіо-апарат.

Комбінацію радіо-апарату з фонографом марки БРОНСВИК можете дістати тепер по зниженых цінах, а то: Модель № 14 за 119 долярів.

„ № 21 за 144 „

„ № 31 за 239 „

Хто хоче мати з так званими „Скрін Грид" тубами, з котрих кожда служить за дві звичайні туби, доплачує 10 долярів окремо.

Понизше огляньте згадані моделі і придивіться їх чудовому виглядови.

В дійсности однак вони виглядають без порівнання гарніше! Зайдіть до нашого Базару й огляньте!

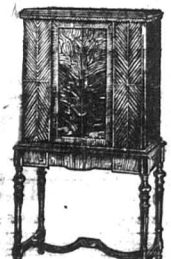

№ 21 $144.00

№ 31 $239.00

№ 14 $119.00

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЧЕРЕЗ БРОНСВИКА РАДІО-АПАРАТ ВИ ДІСТАЄТЕ ЧИСТИЙ ОРИГІНАЛЬНИЙ ГОЛОС З ВОЗДУХА, А З БРОНСВИКА ПАНАТРОПУ КОЖДА РЕКОРДА ВИХОДИТЬ ЧИСТА ЯК ГОЛОС ДЗВОНА!

Думаєте поїхати десь на свята? Може до старого краю? Не ідьте з порожними руками. Візьміть зі собою

РУЧНИЙ ФОНОГРАФ БРОНСВИКА ЗА 35 ДОЛЯРІВ.

СЕ ЧУДОВИЙ МОДЕЛЬ! Погляньте.

Не отягайтеся з замовленнями, бо наш Базар дістав лише обмежене число вище згаданих предметів. Так сталося з попередними моделями Бронсвика, що кинулися за ними чужі, а оповіся не вистарчило для своїх. Нехай тим разом наші люди заберуть сейчас, що лїпше! Тому таки сейчас заходіть, або пишіть на адресу:

PHONE: DRY DOCK 3752. **SURMA** PHONE: DRY DOCK 3752.

BOOK AND MUSIC COMPANY

103 AVE. A, NEW YORK CITY

(МЕЖИ 6-ою І 7-ою УЛИЦЕЮ).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БИНГГЕМТОН, Н. Й.

Заходи в справі перепису. — Тайковий виступ Українців зза Карпатів.

У Свободі вже писалося про наші заходи в справі перепису населення та признання імени українського народа. Ми дістали вже на се відповідь і сю відповідь я відніс до редакцій місцевої газети Бинггемптон Сон. Редактор прочитав відповідь, а відтак довго зі мною розмовляв про українські справи. На його запити пояснив я йому, кілько тут є Українців в Бинггемтоні, а кілько в цілій Америці; кілько в краю під большевиками, а кілько під Польщею, Чехами й Румунами. Я говорив йому дальше про арешти українських учителів большевиками. Він радив нам протестувати проти сих арештів.

А відтак у газеті Sun з дня 2. грудня появилася отся нотатка:

UKRAINIANS WIN CLASSIFICATION

Registered in 1920 Census as Ruthenians, They Object.

DIRECTOR AGREES.

Communication From Steuart Received by Local Leader.

In a letter received Saturday by Steve Magdiy, president of the Ukrainian Brotherhood of St. Nicholas, this city, assurance was given that all persons giving their mother tongue as Ukrainian at the 1930 census will be classified as such upon the completion of the survey. This action followed protests registered by Ukrainians from all sections of the country against the classification of Ruthenians as carried in the 1920 census.

At a meeting of the local brotherhood held November 13, a resolution was adopted and forwarded to the Bureau of Census, Department of Commerce, against a repetition of the 1920 classifications when Ukrainians were registered under the Ruthenian title. The resolution set forth the fact that there is no Ruthenian race or language. When natives emigrated from the former Austro-Hungary they were registered upon entry, as Ruthenians.

Following is the letter received by President Magdiy, sent by William M. Steuart, director of the Bureau of Census:

"I am glad to advise you, in reply to your recent letter, that persons who return their mother tongue as Ukrainian at the 1930 census will be shown as Ukrainian in the report of that census.

"It was at first thought that it would not be possible to include the mother tongue inquiry at the coming census because of the great difficulty in finding space on the population schedule, but we have finally worked out a solution that will enable us to include the mother tongue question, so that Ukrainians so far as reported will be separately shown."

Дня 21. листопада був у нас концерт у Деніел Дикинсон Одіторіюм, влаштований заходом хору церкви св. Михайла, на котрому виступали ученики школи українських танків Авраменка. У програмі українські точки були названі як українські. Парохія св. Михайла зложена з Українців з Уторщини.

Павло Поточняк.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

В неділю, дня 24. листопада б. р., влаштовано заходом української греко-католицької парохії св. Петра і Павла при співучасти хору ім. Лисенка Листопадове Свято української незалежности. Не хочу писати про вагу цього свята, бо хочу вірити, що кождому Українцеви, без ріжниці переконань, є відомим, що це Свято є символом нашого національного відродження. Чим величавіше таке свято святкується в даній громаді, тим гарніше свідоцтво дає собі громада про свій інтелектуальний рівень.

З годині 12-ій по Службі Божій відправив о. Лотович Поминальне Богослуження за наших полеглих героїв. Тогожди вечером о годині 7-ій відбувся в церковній гали концерт. Управа хором спочивала в руках п. А. Гели. Дохід призначено для інвалідів Української Галицької Армії. Не берусь критикувати поодиноких точок програми, бо булоби несправедливим судити людий доброї волі, котрі без попертя ширшого загалу не були в силі вивязатись краще, але про святочну промову, виголошену о. Лотовичем, таки на ру слів годиться сказати. Сам о. Лотович певно не погнівається, коли я скажу, що він красномовництво не грішить. Однак скажу, що його святочна промова припала мені до душі. Поясняючи значіння Листопадового Свята, піднїс заслуги наших, невмирущої слави геніїв і працьовників на поли народнього освідомлення, як Т. Шевченка, Маркіяна Шашкевича, Івана Франка і инших. Пятнуючи ганебні затії наших національних воротів трактував їх однаковою міркою, без ріжниці, чи це Москаль чи Лях, чи Румун а-бо Чех. В цілій промові, навіть „межи рядками", ніхто не міг зауважити якогось нападу на політичних чи партійних противників, хіба що відкликався до сумління і пригадував на почуття обовязку неприсутних на святі громадян.

Бромова, виголошена п. Василем Гелою, була також дуже доцільною, бо по перше, що не була задовга, а по друге, що такі промови в англійській мові є потрібні з огляду на наші діти, котрі безсумнівно скорше на таку промову звернуть свою увагу.

Дуже гарне вражіння зробила деклямація маленької дівчинки Огоновської. Деклямацію: „Розмова Хрестів", Мусійчука, віддала вона з подивугідним чуттям. Учитель чи родичі мусіли доложити не мало труду, щоби вивчити дитину так добре акцентувати слова і так гарно модолювати голос.

А знову громадян, котрі звуть себе Українцями, а нехтують такими святами як Листопадове, питаю: що у вас, людоньки, є святого? Чим ви дорожите і яким правом ви зачисляєте себе до української нації? — Я вже знаю ваше оправдання. Ви з паламарями не хочете мати нічого спільного. Добре, та листопад уже минув, а чомуж ви не устроїли свята?

Осип Логин.

МИТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в середу, 25 грудня (на Christmas), точно в годині 3-тій пополудни, в гали парафіяльній при Сіпрегі і Edward улицях. Взивається всіх членів прибути на сі збори, бо буде справоздание уряду і вибір уряду на рік 1930 та другі важні справи. Хто ще не отримав календаря У. Н. Союза, то дістане на сих зборах. Не явившійся член буде покараний пися уходили присутних членів. — Д. Запотічний, предс.; Теодор Медвідь, кас., Петро Кізел і Павло Василюк, секретарі.

— Чому ти все сходишся з антикарем, коли ти заручена з лікарем?

— Бо він одинокий може відчитувати мені листи, що їх пише до мене лікар.

ПОЗІР! РОДИМЦІ! ВІДПОРУЧАЄМО НА РІЗДВЯНІ СВЯТА

ВУДЖЕНІ КОВБАСИ, ШИНКИ, САЛЬЦЕСОНИ, КИШКИ, ЛІВЕРКИ

також друті роблені і приряджувані на старокравський спосіб з найліпшого гатунку мяса.

SEFCSIK & CO.

140 — 1st AVENUE,

(межи 8-ою і 9-ою улї.)

NEW YORK CITY.

Telephone Algonquin 9238.

Zonite

For pyorrhea

For prevention against gum infections, use Zonite, the most powerful antiseptic. Also guards against colds, coughs and more serious diseases of nose and throat.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Добрий почин.

Український Гурток в Нью Йорку, що працює при сцені Українського Народного Дому на 6-тій вулиці, взяв собі за ціль не тільки ширити рідну штуку, але одночасно допомагати старому краєви. Ухвалили з кождої вистави давати певну частину на старокрайові цїли. Отже з представлення „Гимн нужди" засилаємо $10, що подовині за У. В. О. і інвалідів. Ся поміч не є велика, одначе ми сподіваємось, що вона буде постійною і таким чином буде реальною. Ану, другі гуртки, відзівіться! Не великими сумами посилаймо, але постійно. Гурткіе богато в Америці і коли кождий дасть свою частку, богато то облегчиться доля наших братів нуждарів в краю.

Гроші посилаємо через Обєднання.

Григорій Ярохорович,
режисер Гуртка.

ТОЛІДО, ОГАЙО.

З родинної забави на інвалідів.

У неділю 10. листопада відбулась урочистість у домі п. Мих. Корнови в честь їх найменшого сина Івася.

На обід були запрошені знакомі, а відтак зачалась розмова про старий край, як хто заслужився перед своїм краєм і прийшли до заключення, що ті дійсні борці, котрі кров свою проливали в обороні України, тепер найбільше терпять. Тому вирішили зробити збірку на інвалідів. До збірки закликали пп. Медецький, Мих. Корнова і П. Зінкевич. Вони говорили, що ми, американські Українці, не робимо жадної ласки, коли даємо яку лепту, бо це наш обовязок піддержати тих, котрі не щастям чи долею, але своїм життям боронили Україну.

Відтак М. Чорний занявся збіркою, яку зложили слідуючі: по 2 дол.: Мих. Корнова і Д. Медецький; по 1 дол.: Д. Бобак, Мілена Бобак, П. Зінкевич, Анна Медецька, І. Теплий, П. Бобак (Росфорд), Михаліна Чорна і М. Чорний; П. Шалькевич 20 цнт. Разом $12.20.

М. Чорний і П. Зінкевич сперили про місцевих кандидатів на посадника міста; заложились по 5 дол. з тим, що котрий попаде на програвшого кандидата, жертвує $5.00 на інвалідів. Тому, що тільки один з них буде вибраний, заслугує тих $5.00 на інвалідів, а всіх разом $17.20.

Мих. Чорний.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Діти танцюристи на допомогу інвалідам.

В неділю 2-го грудня відбулася театральна вистава в галі Української Православної Громади при 14. улиці Режісер п. Давиденко попросив учеників українських танків, артиста-балетмайстра Василя Авраменка, щоби затанцювали пару танків.

Ми з охотою танцювали, бо думали, що при тій нагоді зберемо знов пару долярів на інвалідів. Як ми скінчили танцювати, присутні громадяни зложили нам $11, а один з присутних положив в капелюх пять долярів. Шкода, що не знаємо імени того громадянина й не можемо помістити в газеті.

Жертву ми вислали до Обєднання. Танцювали отсі діти: Олена Боднар, Стефанія Тураш, Юлїян Бригідир, Івась Куцик і нижче підписаний.

Стефан Дроботій.

БАЛТИМОР, МД.

Збірка на Рідний Край.

Дня 10-го листопада на поминках в гром. Йосифа і Теодори Семенків чесні гості не забули і про Рідний Край. Господар дому підніс, що нам треба при всякій нагоді памятати і складати жертви на Рідний Край, бо тільки цією дорогою ми зможемо визволитися зпід кайдану наших відвічних ворогів.

Присутні гості дуже радо заявились за думкою д. П. Семенкова і зложили свої жертви як слідує: П. Семенків, І. Чорній і Я. Семенків по 3 дол.; П. Семенків 2 дол.; А. Добростан і В. Пашкевич по 1 дол. Разом 13 долярів.

З того 9 дол. на революційний фонд, а 4 дол. на допомогу українським інвалідам.

Гроші вислано через „Обєднання".

Теодор Чорній.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ІСПИТОВАНИЙ дякочуитель шукує посади, знає свій фах як слід і все може обняти сейчас. Ласкаві зголошення слати:

П. В. DIAKOUCHYTEL,
c/o Svoboda,
63 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИРІБНОК З ДРУКУ ВЕЛИКИЙ ІНТЕРЕСУВАННЯ МУЗИЧНИЙ КАТАЛОГ.

Хочете купити щонебудь і заплатити долярі, пришліть 10 ц. на вернисуваний каталога. Пишіть.

SURMA,
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

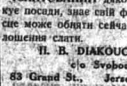

ПРОДАЄ ДОМИ

в місті НЮ ЙОРКУ і околиці

Українська фірма

С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОБЗІСТОГО

EXCHANGE REALTY CO

41 East 7th St., New York City

Tel. Orchard 9677

ПОЗІР! ПОЗІР!

БРИНДЗЯ НА ПІСТ

6-фунтова бочівка $3,00, 10-фунтова бочівка $4.50. До сторін 25% опусту. При замовлюванню треба дати $2.00 завдатку.

GEO. MYCHUDA

1.25 Newport Ave., Northampton, Pa.

УКРАЇНСЬКА БУЧЕРНЯ І ГРОСЕРНЯ

БРАТІВ ДОРШ

НА СВЯТА

спеціяльно великий вибір

КОВБАС,

КОВБАСОК,

ПОРОСЯТ,

ВУДЖЕНОЇ

СВІЖОЇ

ШИНКИ

та

ВСІХ СОРТІВ МЯСА.

По суботам одержуєте продукт по гуртовій ціні. Свіжі поросята. Спеціально смажимо й готуємо для весіль і забав. Знижка для ставрацій.

G. DORSCH & BROS

98 FIRST AVE., cor. 6th St

NEW YORK, N. Y.

ВЗОРИ канва, нитки і вишивання D. V. стемповані роблять по каталогу.

UKRAINIAN BAZAR,

170 E. 4th St., New York, N. Y.

DR. N. M. HNATYSHYN

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР

2191 Professor St., Cleveland, Ohio.

Проти українського банку.

Телефон: Atlantic 2054.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на рік 1930

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 50 рїжнородних календарів на 1930 рік. Календарі друкований по українськи, свята означені червоними буквами.

Ціна за один календар 30 ц з пересилкою, а 4 за долара.

Шторникам, агентам і для тих що хтять заняться продажею календарів, висилаємо даром спис ціною долярів по гуртовій ціні. За попереднім надісланим $5,00 вишлемо штук стінних календарів, якби ще оглянули, а опісля замовляли більше число. Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,

170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:

NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave

Phone: Brunswick 7767 або 7768

SOUTH SIDE: 4854 So. Hermitage Ave

Phone: Hemlock 5500.

CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНХ, БРУКЛИН, НЕВ ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET,

NEW YORK CITY.

Telephone: Orchard 2568